

ROSSELLA BISCOTTI

Nathalie Hartjes [tekst] Simon Wald-Lasowski [beeld]

'This is an important work for it subtly reveals the fragility of visual material in its relationship to history.' Met dit statement bekroonde de jury van de 12th Biennial of Moving Images van Genève de Italiaanse Rossella Biscotti met de eerste prijs voor haar meest recente werk *The sun shines in Kiev* [2006]. Russische stemmen tegen een zwarte achtergrond vertellen het verhaal van Vladimir Shevchenko, een van de eerste filmmakers die werden toegelaten tot de Red Zone na de ramp in Tsjernobyl. Zonder direct te refereren aan het ongeval en met slechts fragmenten van het oorspronkelijke beeldmateriaal zoekt Biscotti een manier om de herinnering aan de gebeurtenis van binnenuit op te bouwen, los van de officiële vertelling en los van de clichés.

"Voordat ik deze video maakte heb ik de Tsjernobyl-ramp bijna twee jaar lang onderzocht en ontzettend veel beeldmateriaal gezien. Ik realiseerde mij toen dat ik niets kon maken of tonen dat direct aan de ramp zou refereren, zonder dat de ervaring van de toeschouwer meteen gekleurd zou raken door zijn eigen herinnering of idee van de ramp, waardoor hij niet meer in staat zou zijn in de film te kruipen. Ik geef wel aanwijzingen, er worden bijvoorbeeld een aantal data genoemd en de betrokkenheid van Zweden. Ergens voel je aan waar het over gaat, maar je weet het niet zeker."

Biscotti is wars van elke eenzijdige vertelling van geschiedenis. De broosheid van het geheugen en de dubbelzinnigheid van documentatie zijn de middelen waarmee zij de gelaagdheid van de geschiedenis weergeeft. Hoewel haar werk een documentair karakter heeft, bouwt ze altijd een bepaalde onzekerheid in zodat de betreffende gebeurtenis op meerdere manieren uitgelegd kan worden. In *The sun shines in Kiev* worden de herinneringen aan de filmmaker Shevchenko verteld door zijn weduwe en collega-filmmaker. Hun woorden zijn als ondertiteling te zien op een zwarte achtergrond. Als de video besluit met enkele fragmenten uit de bewuste film over de ramp wordt deze sequentie nogmaals herhaald, met net een ander einde. De vertelling is dan niet meer eenduidig en mogelijke alternatieve interpretaties van de geschiedenis krijgen de ruimte. "In tegenstelling tot wat gebeurt in documentaires wil ik niet één waarheid propagieren. Realiteit is nooit op één manier op te vatten. Je hebt de persoonlijke versies, de officiële versie en die zijn allemaal

anders. Vanwege de barsten die na verloop van tijd in het geheugen ontstaan en door de context van het moment waarin de geschiedenis, toen en nu, geschreven en herschreven wordt. In relatie tot een onderwerp als dit, dat al zo uitvoerig besproken is, kon ik niet slechts één versie weergeven en accepteren dat dat het verhaal was."

"Het zwarte beeld in *The sun shines in Kiev* staat voor de fragiliteit van het geheugen; het vergeten, want ook dit is deel van het proces van geschiedenis. Er is zoveel dat je kunt documenteren, maar er ontbreekt altijd wel iets. Daarnaast is het beeldmateriaal dat tot onze beschikking staat vaak ongrijpbaar. De lichte vlekken in de film van Shevchenko zijn de sporen van straling, maar zonder toelichting is dat niet te begrijpen."

Biscotti's werkwijze echoot deze positieve houding tegenover het ongedefinieerde, het onzekere. De taalbarrière die onderdeel is van het werken met mensen uit andere landen ervaart zij als een productief aspect in het maakproces. Bij *The sun shines in Kiev* was dit zelfs de directe aanleiding voor de twee versies die in de video zijn opgenomen. "In zulke gevallen ben ik genooddaakt met een vertaler te werken. Voorafgaand aan het interview leg ik mijn bedoelingen uit, maar daarna draag ik de verantwoordelijkheid over en ben ik ook niet aanwezig bij het gesprek. Dat ik pas na de vertaling ontdek wat voor materiaal ik heb ingewonnen dwingt me tot bepaalde keuzes."

Niet alleen achter de schermen staat Biscotti de invloed van anderen toe in haar werk. Ook de mensen die zij portretteert hebben een aandeel in het eindresultaat. Met deze personen werkt zij voor een langere tijd samen waardoor een bepaald vertrouwen ontstaat. Voor *L'Italia è una repubblica democratica fondata sul lavoro* [2004] nodigde zij een groep jonge volwassenen uit een activiteit te ontwikkelen rondom een afgelegen heuvel. "Al duurt dit werk slechts tien minuten, ik heb vijf maanden met deze mensen samengewerkt. Daardoor bouw ik een relatie op. Op een gegeven moment komen zij met hun eigen inbreng en dan ben ik niet meer de regisseur, maar film ik ze terwijl zij hun gang gaan. Ik houd ervan om met een team te werken dat zich niet meer bewust is van de camera. Ik bouw een structuur op waarin handelingen plaats kunnen vinden. De rest gaat dan vanzelf."

Het creëren van een vertrouwensband met haar onderwerpen is terug te voeren tot Biscotti's eerste videowerken, *Cesar* [2001], *Patricia and Antonio* [2002] en *Rick* [2002]. Deze videoportretten geven een verstilld beeld van de personages in hun eigen huis, gevolgd door een kleine handeling. "Voordat ik ga

filmen breng ik veel tijd met deze mensen door. Ik wil ze leren kennen en ik bespreek met ze wat voor een beweging zij zouden kunnen maken, maar vraag ook aan hen wat zij zelf willen doen. Wanneer ik denk dat wij elkaar goed begrepen hebben dan film ik ze, in één take, en verander daar ook niets

meer aan. Ik heb een structuur voorbereid, maar het eindresultaat is iets dat gezamenlijk ontstaat. Er is nooit sprake van dwang, het gaat allemaal heel natuurlijk."

"Meer dan in een traditioneel portret was ik geïnteresseerd in het uitleggen van hun situatie. Zo zingt Cesar een melancholisch Argentijns lied. Deze video is opgenomen in Valencia, Spanje. Op dat moment was de economische crisis in Argentinië, zijn thuisland, op z'n dieptepunt. Je voelt de nostalgie en het verlangen." Als er iets is dat Biscotti's personages met elkaar verbindt is het hun vervreemde positie ten opzichte van de maatschappij. Net als Cesar zijn ook Rick, Patricia en Antonio immigranten. "Ik voel mij aangetrokken tot deze mensen. Zo horen de mensen uit *Italy is a democratic republic founded on labour* allemaal bij een generatie die zich niet meer op z'n gemak voelt met de traditie. De titel verwijst naar het eerste artikel van de Italiaanse constitutie, waarin landbouw, visserij en bouw als de fundamenten van het ideale Italië worden omschreven. De video ontwikkelt zich echter volgens het idee van de 'Homo Ludens' en de handelingen verliezen

hun functionaliteit ten faveure van de esthetiek. Het verloop van de video illustreert hiermee de breuk tussen de generaties en laat zien hoe de geschiedenis een andere wending neemt."

Biscotti's onderwerpen voeren meestal terug op deze breuken of bepalende momenten in de geschiedenis, maar ze vindt het moeilijk te zeggen welke momenten cruciaal zijn. Historische documenten en algemene kennis zijn volgens haar geen statische gegevens. De veranderlijkheid van wat als algemene kennis wordt gezien intrigeert haar. "Als je luistert naar de herinneringen van ooggetuigen zijn die meestal heel gedetailleerd en soms heel onbelangrijk. Pas als je alle stukjes aan elkaar plakt kun je een idee geven van wat de geschiedenis is geweest. Voor mij is geschiedenis een manier om het over het nu te hebben." ■

Rossella Biscotti [1978] woont en werkt in Rotterdam. Werk van Biscotti is van 16 november 2007 t/m 6 januari 2008 te zien in de groepstentoonstelling *Looking for the Border* in De Garage/Cultuurcentrum Mechelen, België.
www.rossellabiscotti.com